

אסתי עצמוני

ייעוץ מדעי: דני שטרומן

אסתי עצמוני

שם התלמיד

כיתה

על פי תוכנית הלימודים של משרד החינוך
 "חינוך לבטיחות בדרכים ולשיפוח תרבות ההתנהגות בדרכים"

כתבה וערכה : אסתי עצמוני

תשובת לאלה שתשוב, בערכם היחודית והשקבלות,
וליון אתי לאורך כל הדרכ.

ה"עוץ מדעי: דני שטרומן

עריכת לשון: חיה קול-אל אייכנראנד

עיצוב גרפי: דנית מלאכי מליח

שם מגדרי: איז'ס צור

איורים: ספודין אלי כרמלי

מערב שדה-לביא

תצלומים: אסתי עצמון

הדפסה: דפוס שמאי בע"מ

הוצאה לאור: יבנה | בנט

הירדן 3, א"ת צפוני, יבנה 81228

08-9331181 :OP9 ,08-9331170 :JG

בטל: bonus@bonusbooks.co.il

אתר: www.bonusbooks.co.il | יבנה

אתר: "חיים בדרכים" www.stazmon.co.il

תוספת: לאברהם אבי על חילת אהבתו בלוי "הערשן" טאט בלוי אבי (10' 40)

[illegible]

© כל הזכויות שמורות לכ. באס הפצות בע"מ ולימחברת.

אין לערנדיק, לעשמאל, צאלן, לערנען, לאזשן, ביטאן, מיידע, זיכע, דורך -

אליקטרונית, אפסית, מכנית או אחרות -

כל האלף שהיא מתחננת עליו זה.

שימש נסיון מכל סוג בחומר הכלול בספר זה אשר בהחלט.

אליא ברקת ומאירקת בכתב מלומד"ל ומתמחברות

כל הזכויות על העיתונים והסיפורים שנחבצו ב-1909 זה שמותרות לבעליהן.

נדפס בישראל בשנת תשע"ב 2012

5. הקדמה

7. הדרך הבטוחה

8. **שיעור 1** רגע לפני.....
12. **שיעור 2** המרדן / דליה לור.....
16. **שיעור 3** אל בית הספר ובחזרה בשלום ובבטחה.....
20. **שיעור 4** הזכות לכבוד והחובה לכבד.....
22. **שיעור 5** מדרג מעברים בטוחים לחציית כבישים.....
24. גשר או מנהרה להולכי רגל.....
26. **שיעור 6** מעבר חצייה מהמזר.....
30. **שיעור 7** מעבר חצייה עם משמרות זה"ב.....
34. **שיעור 8** מעבר חצייה מסומן.....
36. **שיעור 9** מדוע כדאי לחצות כביש במעבר חצייה מסומן?.....
40. **שיעור 10** תנו לחיות לחצות!.....
44. **שיעור 11** גשמי ברכה - סכנת החלקה.....
48. **שיעור 12** חצייה בין מכונות חונות.....
50. **שיעור 13** חגורות בטיחות.....
54. **שעת סיפור** חגיגה בשחור-לבן.....

55. סימני דרך

56. **שיעור 14** התמרורים - שפת הדרך.....
62. **שיעור 15** תמרורים חשובים למשתמשי הדרך.....
64. **שיעור 16** התמרורים מעבירים מסרים ברורים.....
66. **שעת סיפור** התמרור ששאג, צרח ולחש: "עצור!".....

67. רכיבה באופניים.....

- שיעור 17 רכיבה באופניים..... 68
- שיעור 18 אופניים ואיכות הסביבה..... 72
- שיעור 19 הקטרה - אבזור בעיתות חשוב לרכבי אופניים..... 74
- שיעור 20 ראות ונראות רכבי האופניים בעתיד התנועה..... 75
- שיעור 21 תמרורים חשובים לרכבי אופניים..... 80
- שיעור 22 לרכב בביתן ולעומק "כראש שקט"..... 82
- שעת סיפור אופניים לשועל..... 86

87. תחבורה ציבורית.....

- שיעור 23 תחבורה ציבורית..... 88
- שיעור 24 בזהירות ובתבונה בנסיעה באוטובוס ובהמתנה בתחנה..... 92
- שיעור 25 דע את מגבלות האוטובוס והתנהגו בהתאם..... 95
- שיעור 26 רכבת ישראל..... 100
- שיעור 27 רכבת ישראל - מחלום למציאות..... 102
- שיעור 28 בין הרים ובין סלעים טסה הרכבת..... 106
- שיעור 29 השוואה בין נסיעה באוטובוס לבין נסיעה ברכבת..... 108
- שיעור 30 חזון תנועה ואיכות הרכבת - פתרון יצירתי!..... 110
- שיעור 31 כללי התנהגות בנסיעה ברכבת..... 112
- שעת סיפור האם לרמזור המוצלח!..... 116

147. רגע לפני שמסיימים.....

- שיעור 22 סיכום הנלמד..... 118

הקדמה

מדוע ללמד בטיחות בדרכים?

- הנשוא רציני וחשוב, ומהווה אתגר חינוכי ממדרגה ראשונה.
- תאונות הדרכים הן הגורם העיקרי להיפגעות ילדים.
- מגיל צעיר ילדים הם משתמשי דרך, וככל שגיל הילדים עולה, החשיפה שלהם לסכנות בכביש גדלה.
- חינוך לבטיחות בדרכים הוא אחת מהדרכים היעילות לשמור על חיי הילדים ולהציל חיים.

עובדות:

- בכל תאונות הדרכים מעורבים כלי רכב.
- אחד מכל שלושה רחוקים בתאונות דרכים הוא הולך רגל.
- אחד מכל עשרים שנהרגו בהתנגשות עם רכב מטעי הוא רוכב אופניים.
- רוב תאונות הדרכים הן בדרכים עירוניות.
- רוב תאונות הדרכים מתרחשות באור יום ובתנאי נהיגה נאותים.
- 95% מתאונות הדרכים נובעות מטעויות אנוש.
- רוב תאונות הדרכים ניתנות למניעה באמצעות חינוך, הדרכה ומחשבה תחילה.
- חוקי התנועה וכללי הנהיגה מסדירים את השימוש הבטוח בכבישים, וכך מפחיתים תאונות.
- חינוך לבטיחות בדרכים ולימוד כללי הזהירות בדרכים צריכים להיות מלווים בהבנה של המתרחש בכביש.

מטרות הספר "מורה דרך" הן:

- להטמיע מסרים חינוכיים של אחריות, זהירות והתנהגות נכונה בדרך.
- להעמיק את ההיכרות עם חוקי התנועה וגם כללי הזהירות בדרכים.
- לחדד את ההבנה סביב המתרחש בכביש.

הלימוד בספר מאפשרת לתלמידים לחוות את נושאי הלימוד המפורטים בתוכנית הלימודים של משרד החינוך "חינוך לבטיחות בדרכים ולטיפול תרבות ההתנהגות בדרכים" (ירושלים תשנ"ד, 1994) באמצעות קטעי מידע, עזרים חזותיים, הפעלות והתנסויות מעשיות.

האיורים והתצלומים המלווים את הפעילויות בספר נועדו להשלים ואף להמחיש ויזואלית את החומר הבלמד.

הספר נבדק מקצועית בידי יועצים מתחום הבטיחות בדרכים כדי לוודא את תקפותם של התכנים והאיורים, גם בהיבט התוכני.

משימה מרכזית היא ללמד ילדים את עקרונות הבטיחות בדרכים, אך יש בה אתגר חינוכי ולאומי מן המעלה הראשונה.

כמחנכים, אנו מחויבים להיראות למשימה, שהרי מדובר בהצלחת חיי אדם, פשוטו כמשמעו.

**כל פעילות חינוכית שתיעשה היום למען הבטיחות בדרכים,
היא נדבך לבניית עולם בטוח יותר לילדים מחוץ**

אני מאחלת לכולנו לימוד נעים ויעיל.

אסתר יחיאל

הדרך הבטוחה

רגע לפני...

רגע לפני...

שמתחילים ללמוד זהירות בדרכים,
נעצור ונבדוק, מה אנו יודעים?
על מכלול הנושאים שנפגוש בספר

פעילות במחברת:

בחרו שלוש מהשאלות שלפניכם וענו במחברת:

1 מהם הכללים לחציית כביש?

2 מהו התפקיד של משמרות הזח"ב?

3 איזו כללי התנהגות מופרים לכם בנסיעה באוטובוס?

4 איזו כללים מופרים לכם ברכיבה באופניים?

5 איזו מקומות בטוחים למשחק מופרים לכם?

6 איזו מקומות אסורים לרכיבה ידועים לכם?

7 מהו התפקיד של חגורות הבטיחות ברכב?

8 איזו תמרוצים אתם מכירים?

9 כיצד חובשים קסדה כראוי?

ענו על חידון ידע קצר במחברות:

לפניכם כמה מקומות אפשריים להציה:

- מעבר הציה עם משמרות זה"ב.
- כביש בקרבת צומת, שאין בו מעבר הציה מסומן.
- מעבר הציה מסומן.
- מעבר הציה מרומזר.
- גשר או מנהרה להולכי רגל.

מבין המקומות הרשומים מעלה:

- א. מהו המקום ה**בטוח** ביותר להציית כביש?
- ב. מהו המקום ה**מסוכן** ביותר להציית כביש?

ג. רכיבה באופניים: מדוע האופניים מוגדרים כלי רכב?

ד. חבישות קסדה: מדוע חוקקו חוק המחייב חבישות קסדה בעת רכיבה באופניים?

ה. חגורות בטיחות: מי חייב לחגור חגורת בטיחות ברכב?

ו. נסיעה באוטובוס: כתבו שניים-שלושה כללים חשובים בעת נסיעה באוטובוס.

ז. מה הקשר בין הביטוי "סוף מעשה במחשבה תחילה" לבין הזהרות בדרכים?

ח. עיינו במילון
בהם מילים מהשורש דר"כ לדוגמה: "דרך ארץ", "על אם הדרך".

ט. שם הספר הוא "מורה דרך". עיינו באתר ויקיפדיה, בערך "מורה דרך", ולאחר מכן כתבו מה משמעות שם זה בהקשר של ספר לימוד בזהירות בדרכים.

הספר "מורה דרך", כשמו כן הוא, מורה ומלמד אותנו כללים ועקרונות, כיצד להימנע מתאונות ומסכנות.

מורה דרך

רוכב תאונות הדרכים אתרחשות
באור יום ובתנאי נהיגה נוחים.

הפרדן / דליה לזר

מן הרגע שהגזתי לאוויר העולם,
גיליתי כי חזק יש וסדר שולט וקיים.
תחילה העניקו לי שם ומספר זהות
שלא אשכח פי אני בטעות.

אחר כך ליפדוני מותר ואסור,
כאילו הציבו בפני תפרור אחר תפרור.

אפרו לי מתי להתחיל ומתי לגמור,
ועוד כאלף חוקים שעלי לזכור.

אבל מה לעשות שאיני פסכים,
אני לא חי בשלום עם כל החוקים.

אילו רק הייתם מאפשרים לי
להפציץ בעצמי חוקים משלי.

אילו רק היה הדבר ניתן,
לא הייתי נחשב בעיניכם - פרדן.

קראו את השיר "המרדן" וענו:

- 1 **"גיליתי כי חוק יש וסדר שולט וקיים" -**
מדוע לדעתכם חשוב שיהיו חוק וסדר במדינה?
- 2 **לא תמיד נוה לקיים חוקים. מהם לדעתכם הקשים בקיים החוקים?**
- 3 **ערכו רשימת "חוקים" או "איסורים" שעליכם לקיים כילדים (בבית או בבית הספר).**
- 4 **"כאילו הציבו בפני תמרור אחר תמרור" -**
תמרורים מזהירים, מורים ומנדיעים מה מותר ומה אסור לעשות בכביש.
ערכו רשימה של עשרה תמרורים המזכירים לכם וכתבו מה הם אומרים.
- 5 **"אבל מה לעשות שאיני מסכים, אני לא חי בשלום עם כל החוקים" -**
מה דעתכם על דברי "המרדן" במשפט הזה? התייחסו בתשובתכם לא רק למרדן,
אלא לכל האזרחים במדינה.
- 6 **"אילו רק הייתם מאפשרים לי להמציא בעצמי חוקים משלי" -**
אילו אפשרו לכל אזרח להמציא חוקים, מה לדעתכם היה קורה במדינה?

7

בחרו חוק אחד מרשימת החוקים שלפניכם,
וכתבו את הסיבה לחקיקת חוק זה:

- א. החובה לחבוש קסדה ברכיבה באופניים או באופנוע
- ב. החובה לחגור חגורות בטיחות בנסיעה ברכב
- ג. החובה לשמור מרחק מכלי רכב אחרים בעת נסיעה
- ד. חובת נהג הרכב להיות בעל רישיון נהיגה בתוקף
- ה. החובה להדליק פנסים גם בשעות היום, בעת נסיעה בכבישים בין-עירוניים בעונת החורף

8

אילו הייתה לכם אפשרות לחוקק חוקים הקשורים לנטיחות בדרכים,
אילו חוקים הייתם מחוקקים? כתבו שניים-שלושה חוקים.

מדינת ישראל היא מדינת חוק.

חוק הוא הוראה רשמית ומשפטית של המדינה, המחייבת את כל המצויים בתחומיה לציית לו.

חוקים נחקקים על ידי הכנסת והממשלה כדי להסדיר את החיים במדינה, וכדי לשמור על שלום הציבור ולנהל עליו.

החוק מגדיר את החובות והזכויות של אזרחי המדינה ושל כל בני האדם המצויים בתחומה.

מאז קום המדינה נחקקו חוקים רבים שנועדו לשמור על שלומם של האזרחים ולנהל סדר במדינה.

ספר החוקים נגיש (זמין) לכל אדם, והוא אף מתפרסם באתרי אינטרנט רשמיים של מדינת ישראל, ובאתרים רבים אחרים.

אין אף אדם במדינה שהוא מעל החוק, כולם חייבים לציית לחוקים.

העשרה:

איך חוק נולד? קראו באתרי אינטרנט וערכו חקר קצר בנושא זה.

רוב תאונות הדרכים אתרחשות
בדרכים עירוניות.